

VENDIM
Nr. 85, datë 30.12.2016

NË EMËR TË REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, e përbërë nga:
Bashkim Dedja kryetar i Gjykatës Kushtetuese

Vladimir Kristo	anëtar i	“	“
Vitore Tusha	anëtare e	“	“
Altina Xhoxhaj	anëtare e	“	“
Fatmir Hoxha	anëtar i	“	“
Besnik Imeraj	anëtar i	“	“
Fatos Lulo	anëtar i	“	“
Gani Dizdari	anëtar i	“	“

me sekretare Edmira Babaj, në datën 25.10.2016 mori në shqyrtim në seancë plenare, mbi bazë dokumentesh, çështjen me nr. 52 Akti, që u përket palëve:

KËRKUESE: Shoqëria “47ek79 & Iliriada PKS” sh.p.k.

SUBJEKT I INTERESUAR: Shoqëria “Anxhela P.C. Konstruksion” sh.p.k.

OBJEKTI: Shfuqizimi si i papajtueshëm me Kushtetutën e Republikës së Shqipërisë i vendimit nr. 00-2016-288, datë 16.1.2016 të Kolegjit Civil të Gjykatës së Lartë.

BAZA LIGJORE: Nenet 42, 131/f dhe 134/1/g të Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë; neni 6 i Konventës Evropiane për të Drejtat e Njeriut; nenet 27 e vijues të ligjit nr. 8577, datë 10.2.2000 “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”.

GJYKATA KUSHTETUESE,

pasi dëgjoi relatorin e çështjes Gani Dizdari, mori në shqyrtim parashtimet me shkrim të kërkuases, që është shprehur për pranimin e kërkesës, parashtimet me shkrim të subjektit të interesuar, që kërkonte rrëzimin e kërkesës, si dhe diskutoi çështjen në tërësi,

VËREN:

I

1. Nga dosja gjyqësore rezulton se në datën 12.11.2007 midis kërkuarit dhe subjektit të interesuar është lidhur një kontratë bashkëpunimi me nr. 4848 rep., 1186 kol. Në bazë të kësaj kontrate, palët kanë rënë dakord për të marrë pjesë bashkërisht në një tender të organizuar nga ana e Drejtorisë së Përgjithshme të Rrugëve, që kishte për objekt: “Studimi, projektimi, fizibiliteti dhe projektzbatimi i *by pass*-it Plepa–Kavajë–Rrogozhinë”. Pra, qëllimi i palëve ishte marrja pjesë në tenderin e sipërcituar dhe më pas realizimi i projektit, në rast se tenderi do të fitohej.

2. Me qëllim që të krijoheshin lehtësira për pjesëmarrjen në tender, si dhe për të plotësuar kërkesën e investitorit që të kishte vetëm një përfaqësues në procesin e tenderimit, subjekti i interesuar lëshoi një prokurë të posaçme për kërkuarin me të njëjtën datë me atë të kontratës së bashkëpunimit. Në këtë prokurë, në kushtet e mirëbesimit, subjekti i interesuar i dha kompetenca të plota kërkuarit në rast se do të fitohej tenderi i mësipërm. Një nga këto kompetenca ishte dhe e drejta për të tërhequr shumat e likuiditeteve në zbatim të kontratës me Drejtorinë e Përgjithshme të Rrugëve. Përveç faktit të mirëbesimit, subjekti i interesuar ishte i detyruar që ta jepte këtë prokurë, sepse ishte kërkesë e autoritetit kontraktor që në rast bashkëpunimi shoqërisht, kontakti të ishte me një përfaqësues.

3. Më konkretisht, disa nga parashikimet e kësaj kontrate ishin: “*Shoqëritë do të punojnë sipas raporteve të caktuara prej fillimit deri në përfundim të objektit, të pasqyruara në situacionet e paraqitura prej tyre, punimet, shërbimet nga të tretët si dhe të gjitha detyrimet e tjera ndaj shtetit. Para investitorit mbajnë përgjegjësi teknike dhe ligjore të dyja*”.

shoqëritë. Të ardhurat që do të realizohen nga projektimi i objekteve do të administrohen në transparencë të plotë nga të dyja shoqëritë. Nga të ardhurat e realizuara do të zbriten të gjitha shpenzimet e bëra dhe detyrimet ndaj shtetit. Fitimi neto që do të realizohet do të ndahet midis shoqërive në raportet e caktuara 83 % shoqëria "Iliriada PKS" sh.p.k. dhe 17% shoqëria "Anxhela P.C. Konstruksion" sh.p.k."

4. Rezulton se në bazë të kontratës së bashkëpunimit të dyja palët (paditësi dhe i padituri në proces) u shpallën fituese të tenderit të organizuar nga ana e Drejtorisë së Përgjithshme të Rrugëve dhe pranë kësaj drejtorie është paraqitur projekti, në faza të ndryshme, sipas zërave dhe procesverbaleve të dorëzimit. Duke qenë se projekti është realizuar me sukses dhe nuk pati asnjë vërejtje nga autoriteti kontraktues, nga ana e Drejtorisë së Përgjithshme të Rrugëve është disbursuar një pjesë e fondeve në favor të shoqërisë "Iliriada P.K.S." sh.p.k. (sipas faturave tatimore të administruara në proces). Subjekti i interesuar, "Anxhela P.C. Konstruksion" sh.p.k. i është drejtuar gjykatës me padi me objekt: "Zbatimi i kontratës së bashkëpunimit të lidhur midis palëve në datën 12.11.2007, duke e detyruar të paditurin t'i paguajë paditësit shumën 7.604.100 lekë, interesat bankarë mbi këtë shumë, si dhe 17% të shumës së patërhequr prej paditësit në momentin që do t'i tërheqë nga Drejtoria e Përgjithshme e Rrugëve."

5. Subjekti i interesuar, në padinë e ngritur pranë Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Tiranë, ka pretenduar se ai, si palë në kontratën e bashkëpunimit, ka kryer të gjitha detyrat e tij dhe nuk ka marrë pjesën e tij të të ardhurave. Pagesa sipas kontratës do të ishte 17% e të gjithë vlerës së kontratës, rrjedhimisht pala e paditur duhej t'i jepte palës paditëse 17% të shumës së çdo kësti të tërhequr. Njëkohësisht, pala paditëse ka pretenduar edhe kamatat ligjore të çdo shume që ajo duhej të merrte nga pala e paditur nga momenti që kjo e fundit tërhiqte paratë nga Drejtoria e Përgjithshme e Rrugëve.

6. Gjykata e Rrethit Gjyqësor Tiranë, me vendimin nr. 2063, datë 5.3.2012, ka vendosur: "*Detyrimin e palës së paditur, "47 EK 79 & Iliriada PKS" sh.p.k., t'i paguajë paditësit "Anxhela PC Konstruksion" sh.p.k. shumën 7.604.100 lekë në zbatim të kontratës së bashkëpunimit nr. 4848 rep. dhe nr. 1186 kol. datë 12.11.2007, 1.162.260 lekë kamatëvonesa mbi shumën 7.604.100 lekë të llogaritura deri në datën 23.1.2012, si dhe 1.424,53 lekë interesa në ditë mbi shumën 7.604.100 lekë, duke filluar nga data 23.1.2012 deri në momentin e ekzekutimit të vendimit. Shpenzimet gjyqësore i ngarkohen palës së paditur."*

7. Gjykata e Apelit Tiranë, me vendimin nr. 2198, datë 25.9.2012, ka vendosur: "*Ndryshimin e vendimit nr. 2063, datë 5.3.2012 të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Tiranë. Rrëzimin e kërkesëpadisë. Ngarkimin e shpenzimeve gjyqësore palës paditëse."*

8. Kundër këtij vendimi subjekti i interesuar ka bërë rekurs në datën 22.10.2012, nëpërmjet të cilit ka kërkuar prishjen e vendimit të Gjykatës së Apelit Tiranë dhe lënien në fuqi të vendimit të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Tiranë, për shkaqet e parashtuara në pjesën hyrëse të këtij vendimi.

9. Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë, me vendimin nr. 00-2016-288, datë 16.1.2016, ka vendosur: "*Prishjen e vendimit nr. 2198, datë 25.9.2012 të Gjykatës së Apelit Tiranë dhe lënien në fuqi të vendimit nr. 2063, datë 5.3.2012 të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Tiranë."*

II

10. **Kërkuesja** i është drejtuar Gjykatës Kushtetuese (Gjykata), duke paraqitur këto shkaqe në mënyrë të përmbledhur:

10.1 Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë ka cenuar parimin e gjykatës së caktuar me ligj, pasi ai ka dalë tej kompetencave të tij, duke prishur vendimin e një gjykate më të ulët dhe lënë në fuqi vendimin e një gjykate tjetër. Kolegji nuk u është referuar provave të marra gjatë gjykimit në gjykatat më të ulëta, duke tejkaluar tagrat e tij në gjykimin si gjykatë ligji. Njëkohësisht, ai ka cenuar edhe parimin e barazisë së armëve, pasi e ka vënë kërkuesen në një pozitë të pafavorshme, duke marrë në shqyrtim faktet e çështjes, jo zbatimin e ligjit.

10.2 Vendimi i Kolegjit Civil ka cenuar parimin e sigurisë juridike, pasi ka kaluar për gjykim një çështje që nuk plotësonte kriteret për t'u shqyrtuar në seancë, duke qenë se nuk paraqiste shkaqe të ligjit, por të

fakteve.

10.3 Është cenuar parimi i barazisë së armëve, pasi Kolegji Civil nuk ka marrë parasysh pretendimet dhe argumentet e kërkuases.

11. **Subjekti i interesuar** kundërshton pretendimet e kërkuases, duke parashtruar se:

11.1 Pretendimet e kërkuases nuk janë ngritur në nivelin kushtetues, ato janë çështje që lidhen me juridiksionin e zakonshëm gjyqësor dhe nuk mund të shqyrtohen nga Gjykata Kushtetuese.

11.2 Pretendimi se Kolegji Civil ka dalë jashtë funksionit të tij, duke shqyrtuar prova e fakte që nuk janë marrë në gjykimet e mëparshme, nuk qëndron, pasi Kolegji Civil nuk ka shqyrtuar asnjë provë të re. Thelbi i gjykimit ka qenë mënyra e zbatimit të marrëveshjes midis dy shoqërive gjatë procesit të prokurimit publik. Pikërisht te ky fakt është ndalur edhe Kolegji Civil, i cili ka theksuar se në këtë rast duhet të gjejnë zbatim rregullat e ligjit për prokurimin publik, pra ka orientuar gjykatën drejt zbatimit të duhur të ligjit.

11.3 Nuk qëndron as pretendimi se është cenuar parimi i sigurisë juridike, pasi është në kompetencën e Kolegjit Civil të vendosë se kur plotësohen kriteret që një rekurs të shqyrtohet në seancë ose në dhomë këshillimi.

11.4 Nuk qëndron as pretendimi se është cenuar barazia e armëve, pasi palët gjatë gjykimit para Kolegjit Civil kanë pasur mundësi të paraqesin pretendimet dhe argumentet e tyre.

III

Vlerësimi i Gjykatës Kushtetuese

A. Për legjitimitimin e kërkuases

12. Gjykata ka vlerësuar vazhdimisht se çështja e legjitimitimit të kërkuarit lidhet drejtpërdrejt me inicimin e një procesi kushtetues. Individidi, në kuptim të neneve 131/f, 134/1/g dhe 134/2 të Kushtetutës, mund ta vërë në lëvizje këtë Gjykatë për çështje që lidhen me interesat e tij, kur pretendon se i janë cenuar të drejtat kushtetuese për një proces të rregullt ligjor, pasi të ketë shteruar të gjitha mjetet juridike, çka nënkupton se kërkuari duhet të shfrytëzojë në rrugë normale mjetet juridike, të cilat janë të përshtatshme, të disponueshme dhe efikase për një çështje konkrete (*shih vendimin nr. 52, datë 20.7.2015 të Gjykatës Kushtetuese*).

13. Gjykata vëren se kërkuarja legjitimohet *ratione personae*, si një nga subjektet e parashikuara në nenin 134/1/g të Kushtetutës. Për sa i takon legjitimitimit *ratione materiae*, në kuptim të nenit 131/f të Kushtetutës, Gjykata çmon se ajo legjitimohet për pretendimin e mosnjohimit të zhvillimit të seancës gjyqësore në Gjykatën e Lartë. Kërkuarja legjitimohet edhe *ratione temporis*, pasi kërkesa është paraqitur brenda afatit ligjor 2-vjeçar që ka parashikuar neni 30/2 i ligjit nr. 8577, datë 10.2.2000 “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”.

B. Për pretendimin se është cenuar parimi i gjykatës së caktuar me ligj

14. Lidhur me këtë pretendim Gjykata ka vlerësuar se një nga elementet e procesit të rregullt ligjor, sipas nenit 42 të Kushtetutës dhe nenit 6 të KEDNJ-së, është edhe shqyrtimi i çështjes nga një “gjykatë e caktuar me ligj”. Ky element karakterizohet, në sensin material, nga funksioni i saj gjyqësor, që ka të bëjë me zgjidhjen e çështjeve nga organe të ngarkuara me ligj për të dhënë drejtësi. Përveç këtij kushti, këto organe duhet të shqyrtojnë dhe të vendosin mbi çështje që janë në kompetencë të tyre gjatë një procesi të zhvilluar mbi një procedurë ligjërishit të përcaktuar dhe në pajtim me rendin juridik. E drejta e çdo pale për t’u dëgjuar në seancë, përpara një gjykate kompetente dhe të caktuar me ligj, nënkupton që gjykata të ketë juridiksion për të gjykuar çështjen dhe që kompetenca për të vendosur për të t’i jetë njohur nëpërmjet ligjit (*shih vendimet nr. 40, datë 25.6.2015; nr. 2, datë 22.1.2014 të Gjykatës Kushtetuese*).

15. Sipas jurisprudencës kushtetuese procesi nuk konsiderohet i parregullt, në kuptim të nenit 42 të Kushtetutës, kur Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë, mbi të njëjtat prova e fakte të vlerësuara në gjykimet e mëparshme, vendos të prishë vendimet dhe të zgjidhë vetë çështjen, për shkak të zbatimit të gabuar të

ligjit (*shih vendimet nr. 40, datë 25.6.2015; nr. 27, datë 24.6.2013 të Gjykatës Kushtetuese*). Në ushtrimin e funksionit të saj si gjykatë e ligjit, Gjykata e Lartë mund të vendosë për themelin e çështjes vetëm nëse mosmarrëveshja mund të zgjidhet në bazë të të njëjtave fakte dhe prova të vlerësuara nga gjyqtari i faktit dhe që përbëjnë bazën e vendimit në të cilin është bërë një interpretim i gabuar i ligjit. Kontrolli i saj duhet të fokusohet vetëm në drejtim të ligshmërisë dhe bazueshmërisë së vendimeve të ankimuara, pra mbi mënyrën e zbatimit të ligjit nga gjykatat më të ulëta. Gjykata e Lartë nuk mund të anashkalojë apo të lërë pa vlerë prova që janë shqyrtuar dhe vlerësuar nga gjykatat e faktit, si dhe nuk mund të pranojë prova të cilat nuk janë administruar gjatë gjykimit në fakt. Gjykata thekson se kusht për dhënien nga Gjykata e Lartë të një vendimi mbi themelin e çështjes, në kuptim të nenit 485 të KPC-së, është që jo vetëm të mos nevojitet administrimi i provave të reja, por edhe që provat e administruara të jenë shqyrtuar dhe vlerësuar në mënyrë të mjaftueshme nga gjyqtari i faktit (*shih vendimet nr. 1, datë 29.1.2016; nr. 40, datë 25.6.2015 të Gjykatës Kushtetuese*).

16. Gjykata, në kuptim të funksionit rishikues të Gjykatës së Lartë, të sanksionuar në nenin 141 të Kushtetutës, ka vlerësuar se kompetenca e saj për shqyrtimin e çështjeve nuk bazohet mbi të njëjtat dispozita procedurale të cilave u referohen gjykata e shkallës së parë dhe gjykata e apelit. Në nocionin kushtetues të rishikimit futet, në radhë të parë, shqyrtimi i rekurseve për pretendimet e shkeljes të ligjit material ose procedural, gjë që përbën funksionin kryesor të Gjykatës së Lartë. Neni 485 i KPC-së i ka dhënë të drejtë Kolegjit Civil apo Kolegjeve të Bashkuara të Gjykatës së Lartë që, ndër të tjera, të vendosin prishjen e vendimit të gjykatës së apelit dhe të lënë në fuqi vendimin e gjykatës së shkallës së parë, si dhe të ndryshojnë njëkohësisht vendimet e të dyja gjykatave më të ulëta (*shih vendimet nr. 11, datë 3.3.2016; nr. 40, datë 25.6.2015 të Gjykatës Kushtetuese*).

17. Referuar vendimit të Kolegjit Civil rezulton se ai ka parashtruar fillimisht rolin e funksionit rishikues të Gjykatës së Lartë, duke konsideruar se “...procesi gjyqësor civil ka për qëllim zhvillimin e një gjykimi që konsiston në vlerësimin nga pikëpamja e së drejtës të një fakti ose një grup faktesh që domosdoshmërisht para se të vlerësohen nga gjykata duhet të vërtetohen (në formën e parashikuar nga Kodi i Procedurës Civile) dhe që përfundon me dhënien e një vendimi i cili duhet t’u përgjigjet dispozitave ligjore të zbatueshme për rastin konkret. Po ashtu, referuar dispozitave procedurale civile, parashtrimi i kërtimeve dhe pretendimeve është në disponibilitetin e palës iniciuese të procesit (paditësit), por njëkohësisht është detyrë e gjykatës që të zbulojë shkaktun e padisë së paditësit, duke e analizuar padinë në tërësinë e saj dhe jo duke u kufizuar te dispozitat ligjore të referuara nga paditësi në pjesën hyrëse të saj (vendimi unifikues nr. 3/2012 i Kolegjeve të Bashkuara të Gjykatës së Lartë)”.

18. Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë, gjithashtu, ka vlerësuar se pavarësisht dispozitave ligjore të cilat janë referuar nga pala paditëse në kërkesëpadi, për rregullimin e mosmarrëveshjeve të kësaj natyre, pra përveç dispozitave të Kodit Civil (nenet 476-495), duhet të mbahej në konsideratë edhe rregullimi i fushës së prokurimit publik, konkretisht ligji nr. 9643, datë 20.11.2006 “Për prokurimin publik”, i ndryshuar dhe veçanërisht dispozitat e VKM-së nr. 1, datë 10.1.2007 “Për rregullat e prokurimit publik”, i ndryshuar, që bëjnë fjalë për pjesëmarrjen në tender të një bashkimi operatorësh. Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë vlerëson se, duke analizuar pjesën arsyetuese të vendimit të Gjykatës së Apelit Tiranë, si dhe në tërësi gjykimin e çështjes, në kundërshtim me kërkesat e nenit 126 të KPC-së, kjo gjykatë ka arritur në një konkluzion të gabuar, që nuk përkon me analizën e rrethanave të çështjes dhe nuk e ka zgjidhur mosmarrëveshjen në përputhje me dispozitat ligjore dhe normat e tjera në fuqi (neni 16 i KPC) të zbatueshme në rastin konkret. Gjykata e Apelit, në kundërshtim me nenin 29 të KPC-së, nuk ka çmuar në tërësi rrethanat e çështjes, duke mos analizuar në mënyrë të saktë parashikimet e kontratës së bashkëpunimit të datës 12.11.2007 (lidhur me vullnet të lirë mes palëve), situacionet e paraqitura para autoritetit kontraktues (në emër të dy shoqërive) dhe faktin se pagesat janë kryer po ashtu në emër të bashkimit të dy shoqërive fituese të tenderit.

19. Bazuar në këtë arsyetim, Gjykata vlerëson se në çështjen konkrete Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë ka çmuar të drejtë arsyetimin e Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Tiranë, që, sipas tij, përkon me analizën e rrethanave të çështjes dhe mënyrën e zgjidhjes së saj, e cila, në përputhje me kërkesat e normave

procedurale, ka kryer një hetim gjyqësor të plotë dhe të gjithanshëm në përputhje me ligjin në çështjen objekt gjykimi (neni 14 i KPC-së). Kolegji Civil, pasi ka marrë në shqyrtim vendimet e gjykatave më të ulëta, ka konkluduar se gjykata e rrethit gjyqësor u ka dhënë përgjigje një sërë pretendimeve të palëve, ka bërë një analizë tërësore dhe objektive të provave, ashtu siç e parashikojnë rregullat e KPC-së, dhe në përfundim ka vendosur zgjidhjen e mosmarrëveshjes në përputhje me dispozitat ligjore dhe normat e tjera në fuqi, që janë të detyrueshme të zbatohen prej saj.

20. Gjkata mori në shqyrtim pretendimin e kërkuases se Kolegji Civil ka shqyrtuar prova dhe fakte që nuk kanë qenë pjesë e debatit gjyqësor në shkallët më të ulëta, duke dalë jashtë juridiksionit rishikues, vlerëson se ai nuk është i bazuar. Referimi ose përmendja e licencës në arsyetimin e vendimit të Kolegjit Civil nuk duhet parë në këndvështrimin e trajtimit të saj si provë më vete dhe e shkëputur ku bazohet vendimi i atij Kolegji. Ky element duhet parë në kontekst të të gjithë arsytimit të vendimit dhe si konkluzion logjik i analizës së të gjithë procesit të bashkëpunimit midis dy shoqërive për realizimin e kontratës së lidhur mes tyre, me qëllim kryerjen e një shërbimi në përputhje me kërkesat e prokurimit publik.

21. Në këto kushte, Gjkata arrin në përfundimin se Kolegji Civil si gjykatë rishikuese është kompetent të vlerësojë se interpretimi i ligjit i bërë nga Gjkata e Rrethit Tiranë ka qenë i drejtë apo jo. Pas këtij vlerësimi ai ka arritur në përfundimin se interpretimi i bërë nga Gjkata e Rrethit Tiranë ka qenë i ndryshëm nga ai i bërë prej Gjykatës së Apelit Tiranë. Mbështetur në këtë konkluzion, Kolegji Civil, pasi ka analizuar faktet dhe rrethanat sipas provave të administruara nga gjykatat, ka arritur në përfundimin se vendimi i Gjykatës së Rrethit Tiranë duhet të lihet në fuqi.

C. Për pretendimin se është cenuar parimi i sigurisë juridike

22. Kërkuësja ka pretenduar se vendimi i Kolegjit Civil ka cenuar parimin e sigurisë juridike, pasi ai Kolegji ka kaluar për gjykim një çështje që nuk plotësonte kriteret formale për t'u shqyrtuar në seancë, duke qenë se nuk paraqiste shkaqe të ligjit, por të fakteve. Në këtë mënyrë, Kolegji Civil, sipas kërkuases, ka vepruar në kundërshtim me praktikën e tij, duke cenuar sigurinë juridike të palëve në proces.

23. Gjkata rithekson se interpretimi i ligjit, zbatimi i tij në çështjet konkrete, si dhe vlerësimi i fakteve dhe rrethanave janë çështje që ndajnë juridiksionin e gjykatave të zakonshme nga juridiksioni kushtetues. Kontrolli kushtetues që kjo Gjykatë ushtron ndaj vendimeve gjyqësore është i kufizuar vetëm në funksion të mbrojtjes së të drejtave kushtetuese të individit për një proces të rregullt ligjor, kurse problemet e interpretimit dhe të zbatimit të ligjit për zgjidhjen e çështjeve konkrete nuk përbëjnë juridiksion kushtetues, nëse ato nuk shoqërohen me cenimin e këtyre të drejtave (*shih vendimin nr. 3, datë 19.2.2013 të Gjykatës Kushtetuese*). Gjkata ndërhyr në ato raste kur, përmes veprimeve të tyre, gjykatat e zakonshme cenojnë të drejtën për një proces të rregullt ligjor. Në këto raste, Gjkata nuk bën rivlerësimin e fakteve e të rrethanave, por një vlerësim të natyrës kushtetuese, të dallueshëm nga ai i gjykatave të juridiksionit të zakonshëm. Detyra e Gjykatës nuk është zgjidhja e një mosmarrëveshjeje juridike për çështje fakti, por identifikimi i fakteve të natyrës kushtetuese, të cilat shërbejnë për realizimin e kompetencave të saj dhe përbëjnë elementin thelbësor në përcaktimin e autoritetit të një gjykimi kushtetues (*shih vendimin nr. 62, datë 23.9.2015 të Gjykatës Kushtetuese*).

24. Gjkata, referuar natyrës së gjykimit kushtetues të kërkesave individuale, ka tashmë një qëndrim të konsoliduar, sipas të cilit kontrolli i respektimit të standardeve kushtetuese për një proces të rregullt ligjor është funksion edhe i gjykatave të zakonshme, për më tepër i Gjykatës së Lartë. Ky raport ndërmjet juridiksionit kushtetues dhe juridiksionit të gjykatave të zakonshme, kur është rasti i shqyrtimit nga ana e Gjykatës Kushtetuese të kërkesave individuale në bazë të nenit 131/f të Kushtetutës, udhëhiqet nga parimi i subsidiaritetit (komplementaritetit). Një qëndrim i ndryshëm do ta kthente Gjykatën Kushtetuese në një instancë të zakonshme, gjë që nuk është funksioni i saj (*shih vendimin nr. 19, datë 2.4.2012 të Gjykatës Kushtetuese*).

25. Gjkata ka theksuar se roli i Gjykatës së Lartë, si gjykatë e ligjit, është i një natyre të

pazëvendësueshme. Ajo i ka të gjitha mjetet dhe kompetencat për ta bërë vetë këtë rol aktiv, që shkon përtej ligjit dhe synon të drejtën, duke ndikuar efektivisht edhe në vendimmarrjen e gjykatave të shkallëve më të ulëta, veçanërisht në rastet kur dy gjykata u kanë dhënë përgjigje diametralisht të kundërta pretendimeve të ngritura (*shih vendimet nr. 4, datë 5.2.201 të Gjykatës Kushtetuese*).

26. Referuar këtyre standardeve, Gjykata vlerëson se Kolegji Civil, brenda juridiksionit të tij si gjykatë rishikuese, i ka dhënë zgjidhje përfundimtare konfliktit, gjë e cila është tërësisht në kompetencën e tij.

27. Për sa i takon pretendimit për mosrespektimin e të barazisë së armëve, Gjykata konstaton se kërkesja nuk arriti të paraqesë argumente të nivelit kushtetues në funksion të pretendimit të saj.

28. Nisur nga sa më lart, Gjykata arrin në përfundimin se pretendimet e kërkeses janë të pabazuara.

PËR KËTO ARSYE,

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, në mbështetje të neneve 131/f dhe 134/1/i të Kushtetutës, si dhe të neneve 72 e vijues të ligjit nr. 8577, datë 10.2.2000 “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”, me shumicë votash,

VENDOSI:

- Rrëzimin e kërkesës.

Ky vendim është përfundimtar, i formës së prerë dhe hyn në fuqi ditën e botimit në Fletoren Zyrtare.

Anëtarë pro: Bashkim Dedja (kryetar), Vladimir Kristo, Altina Xhoxhaj, Fatmir Hoxha, Fatos Lulo

Anëtarë kundër: Vitore Tusha, Gani Dizdari, Besnik Imeraj

MENDIM PAKICE

Nuk pajtohem me qëndrimin e shumicës për këto arsye:

A. Për pretendimin se është cenuar parimi i gjykatës së caktuar me ligj

1. Kërkesja ka pretenduar se Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë ka cenuar parimin e gjykatës së caktuar me ligj, pasi ai ka dalë tej kompetencave të tij, duke prishur vendimin e një gjykate më të ulët dhe lënë në fuqi ë vendimin e një gjykate tjetër. Kolegji nuk u është referuar provave të marra gjatë gjykimin në gjykatat më të ulëta, duke tejkaluar tagrat e tij në gjykimin si gjykatë ligji. Njëkohësisht, ai ka cenuar edhe parimin e barazisë së armëve, pasi e ka vënë kërkesen në një pozitë të pafavorshme, duke marrë në shqyrtim faktet e çështjes, jo zbatimin e ligjit.

2. Lidhur me këtë pretendim Gjykata ka vlerësuar se një nga elementet e procesit të rregullt ligjor, sipas nenit 42 të Kushtetutës dhe nenit 6 të KEDNJ-së, është edhe shqyrtimi i çështjes nga një “gjykatë e caktuar me ligj”. Ky element karakterizohet, në sensin material, nga funksioni i saj gjyqësor, që ka të bëjë me zgjidhjen e çështjeve nga organe të ngarkuara me ligj për të dhënë drejtësi. Përveç këtij kushti, këto organe duhet të shqyrtojnë dhe të vendosin mbi çështje që janë në kompetencë të tyre gjatë një procesi të zhvilluar mbi një procedurë ligjrisht të përcaktuar dhe në pajtim me rendin juridik. E drejta e çdo pale për t’u dëgjuar në seancë, përpara një gjykate kompetente dhe të caktuar me ligj, nënkupton që gjykata të ketë juridiksion për të gjykuar çështjen dhe që kompetenca për të vendosur për të t’i jetë njohur nëpërmjet ligjit (*shih vendimet nr. 40, datë 25.6.2015; nr. 2, datë 22.1.2014 të Gjykatës Kushtetuese*).

3. Sipas jurisprudencës kushtetuese procesi nuk konsiderohet i parregullt, në kuptim të nenit 42 të Kushtetutës, kur Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë, mbi të njëjtat prova e fakte të vlerësuara në gjykimet e mëparshme, vendos të prishë vendimet dhe të zgjidhë vetë çështjen, për shkak të zbatimit

të gabuar të ligjit (*shih vendimet nr. 40, datë 25.6.2015; nr. 27, datë 24.6.2013 të Gjykatës Kushtetuese*). Në ushtrimin e funksionit të saj si gjykatë e ligjit, Gjykata e Lartë mund të vendosë për themelin e çështjes vetëm nëse mosmarrëveshja mund të zgjidhet në bazë të të njëjtave fakte dhe prova të vlerësuar nga gjyqtari i faktit dhe që përbëjnë bazën e vendimit në të cilin është bërë një interpretim i gabuar i ligjit. Kontrolli i saj duhet të fokusohet vetëm në drejtim të ligjshmërisë dhe bazueshmërisë së vendimeve të ankmuara, pra mbi mënyrën e zbatimit të ligjit nga gjykatat më të ulëta. Gjykata e Lartë nuk mund të anashkalojë apo të lërë pa vlerë prova që janë shqyrtuar dhe vlerësuar nga gjykatat e faktit, si dhe nuk mund të pranojë prova të cilat nuk janë administruar gjatë gjykimit në fakt. Gjykata thekson se kusht për dhënien nga Gjykata e Lartë të një vendimi mbi themelin e çështjes, në kuptim të nenit 485 të KPC-së, është që jo vetëm të mos nevojitet administrimi i provave të reja, por edhe që provat e administruara të jenë shqyrtuar dhe vlerësuar në mënyrë të mjaftueshme nga gjyqtari i faktit (*shih vendimet nr. 1, datë 29.1.2016; nr. 40, datë 25.6.2015 të Gjykatës Kushtetuese*).

4. Referuar vendimit të Kolegjit Civil rezulton se ai ka marrë në shqyrtim mënyrën e vlerësimit të provave dhe fakteve nga gjykatat më të ulta duke konsideruar se “*Gjykata e Apelit, në kundërshtim me nenin 29 të Kodit të Procedurës Civile, nuk ka çmuar në tërësi rrethanat e çështjes, duke analizuar në mënyrë të saktë mbi parashikimet e kontratës së bashkëpunimit datë 12.11.2007 (lidhur me vullnet të lirë mes palëve), situacionet e paraqitura para autoritetit kontraktues (në emër të dy shoqërive) dhe faktin se pagesat janë kryer po ashtu në emër të bashkimit të dy shoqërive fituese të tenderit. Veçanërisht, Gjykata e Apelit Tiranë nuk ka mbajtur në konsideratë parashikimet ligjore të VKM nr. 1, datë 10.1.2007, “Për rregullat e prokurimit publik”, ku në Kreun VII “Kushte të përgjithshme për zbatim”, Pika 2 “Bashkimi i operatorëve ekonomikë” parashikohet mënyra e rregullimit të paraqitjes në një procedurë prokurimi të një bashkimi operatorësh (sikurse ka qenë rasti në shqyrtim). Në këtë pikë parashikohen qartësisht detyrime për bashkimin e shoqërive kundrejt autoritetit kontraktues për të njoftuar prishjen e bashkimit dhe/apo mosplotësimin e kushteve nga njëra shoqëri, të cilat çojnë deri në prishjen e kontratës me entin prokurues (sipas germave “ç” dhe “d”) dhe që janë të lidhura pikërisht me qëllimin pse kryhet një bashkim shoqërisht: që palët të plotësojnë dhe zotërojnë kapacitetet ligjore, ekonomike, financiare dhe teknike për të zbatuar kontratën (që normalisht asnjëra palë nuk ka arritur t’i përmbushë e vetme). Sikurse rezulton nga aktet e dosjes dhe është pranuar nga gjykatat, pala e paditur, përveç se në pretendimet e ngritura në këtë gjykim, në asnjë moment gjatë zbatimit të kontratës së projektimit, nuk ka paraqitur ndonjë pakënaqësi apo njoftuar mospërmbushje të pjesës së shërbimit të marrë përsipër nga pala paditëse si kundrejt vetë kësaj të fundit apo, në zbatim të dispozitave sa më sipër, kundrejt autoritetit kontraktues. Në këto kushte, nuk mund të arrihet në konkluzionin se pala paditëse nuk ka përmbushur detyrimet e saj në realizimin e projektit, i cili bazuar dhe në situacionet e paraqitura dhe projektin e miratuar nga enti prokurues është paraqitur dhe miratuar si shërbim/punë e kryer nga të dy shoqëritë. Aq më tepër kur pala paditur nuk plotësonte dot një nga kushtet e realizimit të projektit, “Projektet e Veprave të artit deri në 10 m”, pasi nuk zotëronte licencën përkatëse (që ka qenë qëllimi pse është lidhur kontrata e bashkëpunimit mes palëve).”.*

5. Bazuar në këtë arsyetim, ne gjyqtarët në pakicë jemi të qëndrimit se Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë ka tejkaluar kompetencën e tij rishikuese duke marrë përsipër vlerësimin që duhej të ishte bërë nga gjykatat e faktit. Pasja ose jo e licencës nga palët në gjykim apo fakti i përmbushjes ose jo të shërbimeve të marra përsipër prej tyre, nuk është në natyrën e gjykatës së ligjit, siç është Gjykata e Lartë. Analiza e plotë e rrethanave të çështjes dhe mënyrën e zgjidhjes së saj, bazuar në kërkesat e normave procedurale, kryerja e hetimit gjyqësor të plotë dhe të gjithanshëm në përputhje me ligjin në çështjen objekt gjykimi është në kompetencën e gjykatave të faktit dhe jo e Gjykatës së Lartë.

6. Për sa më lart, ne jemi të qëndrimit se pretendimi i kërkuar se Kolegji Civil ka shqyrtuar prova dhe fakte që nuk kanë qenë pjesë e debatit gjyqësor në shkallët më të ulëta, duke dalë jashtë juridiksionit rishikues, është i bazuar dhe duhej të ishte pranuar nga Gjykata. Referimi ose përmendja e licencës në arsyetimin e vendimit të Kolegjit Civil duhej të ishte trajtuar si një provë më vete, ku bazohet kryesisht arsyetimi i vendimit të atij Kolegji. Pavarësisht se arsyetimi duhet të shihet në të

gjithë kontekstin e tij, Kolegji Civil ka analizuar me detaje të gjithë procesin e bashkëpunimit midis dy shoqërive (palëve) për realizimin e kontratës së lidhur mes tyre, me qëllim kryerjen e një shërbimi në përputhje me kërkesat e prokurimit publik, duke marrë kështu rolin e gjykatës së faktit, në kundërshtim me rolin rishikues të ligjit që ka ai Kolegji.

7. Për këto arsye, Gjykata duhej të kishte pranuar kërkesën, duke vendosur shfuqizimin e vendimit të Kolegjit Civil të Gjykatës së Lartë për shkak të cenimit të parimit të gjykatës së caktuar me ligj, sipas standardeve kushtetuese të përcaktuara nga kjo Gjykatë.

Anëtarë: Besnik Imeraj, Vitore Tusha, Gani Dizdari